

ВИСНОВОК

наукового керівника дисертаційної роботи Могильної Юлії Іванівни на тему: «Формування готовності майбутніх учителів до професійної орієнтації школярів через неформальну освіту», представленій на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Дисертант Могильна Ю. І. успішно закінчила аспірантуру зі спеціальності 015 професійна освіта (за спеціалізаціями) в Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди на кафедрі початкової та професійної освіти. Вона засвоїла зміст обов'язкових компонентів освітньо-наукової програми 015 Професійна освіта для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, а також опанувала змістом дисциплін вільного вибору. Проходження науково-викладацької практики вдало поєднала з апробацією результатів дослідження у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди, Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка, Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка.

Дисертація Могильної Ю. І. присвячена актуальному питанню з огляду на те, що сучасна шкільна система освіти потребує на розвиток у галузі професійної орієнтації, а її реалізація через неформальну освіту є новітнім та потужним інструментом, що має на увазі і посилення підготовки майбутніх учителів до реалізації означених компонентів педагогічної діяльності. Головним показником готовності майбутніх учителів до реалізації професійної орієнтації школярів через неформальну освіту є високий рівень сформованих професійних умінь, навичок та відповідних особистісних якостей.

Доцільність вивчення порушеної автором теми зумовлена ще тим, що згідно з останніми реформами освіти в Україні одним з головних завдань школи є формування всебічно розвинутої особистості, орієнтованої на майбутнє та результат. Саме реалізація професійної орієнтації через неформальну освіту є запорукою успішного виконання поставленого завдання. Попри значний інтерес учених до досліджуваного феномена, у наукових дослідженнях недостатньо досліджено питання неформальної освіти школярів та об'єднання її з формальною в єдину систему; зв'язок професійної орієнтації школярів та економічного становища в Україні; перспективних напрямків розвитку професійної орієнтації школярів в Україні; реалізації професійної орієнтації через неформальну освіту.

Автором проаналізовано нормативні документи, наукові джерела з питань професійної орієнтації школярів та реалізації неформальної освіти, що уможливило виявлення таких *суперечностей* між:

- наявною теоретичною психолого-педагогічною базою напрацювань у галузі професійної орієнтації та необхідністю її модернізації відповідно до сучасних потреб соціуму;
- популяризацією неформальної освіти та недостатнім розкриттям її потенціалу у системі професійної орієнтації школярів;
- провідною роллю шкільного вчителя у професійній орієнтації учнів та його неготовністю до ефективної її реалізації;
- необхідністю спеціальної підготовки майбутніх учителів до професійної орієнтації школярів через неформальну освіту та відсутністю досліджень спрямованих на обґрунтування теоретичних і методичних засад зазначеної підготовки.

Дисертацію виконано як складову частину комплексної програми науково-дослідної роботи кафедри початкової та професійної освіти Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «Інноваційні технології в підготовці фахівців різних галузей» (державний реєстраційний номер 0120U104987)/

Тему дослідження затверджено вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (протокол № 7 від 25 жовтня 2018 р.).

Наукова новизна та теоретичне значення дослідження полягає в тому, що *вперше* розроблено технологію формування готовності майбутніх учителів до реалізації професійної орієнтації школярів через неформальну освіту, визначено сутність та складові готовності майбутнього вчителя до професійної орієнтації школярів через неформальну освіту, розроблено критеріально-діагностичний апарат для визначення рівня сформованості готовності майбутнього вчителя до професійної орієнтації школярів через неформальну освіту, обґрунтовано шляхи формування готовності майбутніх учителів до реалізації професійної орієнтації школярів через неформальну освіту; *уточнено*: особливості сучасного стану системи професійної орієнтації в Україні та провідних країнах Європи, сутність діяльності учителя у професійній орієнтації школярів через неформальну освіту.

Подальшого розвитку набули теоретичні засади профорієнтаційної роботи зі школярами (форми та методи її здійснення) та теоретичні засади підготовки майбутніх учителів (методи та засоби підготовки).

Педагогічний експеримент проводився на базі Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка упродовж 2018-2022 рр. До експерименту було залучено 206 студентів. Педагогічний експеримент проводився за трьома етапами констатувальний, формувальний та контрольний.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що: одержаних результатів дослідження полягає у тому, що розроблена технологія підготовки майбутніх учителів до реалізації професійної орієнтації учнів шкіл через неформальну освіту є готовою до впровадження в освітній процес та може бути використана у закладах вищої педагогічної освіти. Разом з тим розроблено й апробовано навчально-методичне забезпечення зазначеної технології, а саме: навчально-методичний комплекс дисципліни «Професійна орієнтація школярів», який включає навчальну програму і навчальну робочу програму; методичні рекомендації для здобувачів спеціальності 014 Середня освіта (біологія) та вчителів біології «Методичні рекомендації щодо впровадження профорієнтаційних компонентів та заходів неформальної освіти в процесі викладання біології у школі»

Практичні напрацювання та теоретичні положення, які викладені в роботі можуть використовуватись у навчальних програмах закладів вищої педагогічної освіти України викладачами та методистами.

Основні положення та результати дисертації відображено у 14 одноосібних наукових публікаціях, зокрема 6 статей у наукових фахових виданнях категорії Б, 1 стаття у науково-популярному виданні, 7 публікацій у матеріалах науково-практичних конференцій.

Могильна Ю. І. самостійна провела літературний огляд, проаналізувала та описала отримані результати та зробила обґрунтовані висновки. Авторка цілком засвоїла методи дослідження, що лежать в основі даної роботи. Результати та матеріали дослідження регулярно представлялися та обговорювалися на засіданнях кафедри.

Під час наукової роботи авторка дисертації показала себе працездатним та сумлінним дослідником. За весь період навчання в аспірантурі повністю виконала освітню складову індивідуального плану, успішно склала усі заліки та іспити.

Дисертаційна робота «Формування готовності майбутніх учителів до професійної орієнтації школярів через неформальну освіту» є самостійним і завершеним науковим дослідженням на правах рукопису, яке виконано здобувачем особисто за актуальною темою з використанням адекватних методів наукового пошуку. Робота характеризується єдністю змісту, містить нові науково обгрунтовані теоретичні та експериментальні результати проведених здобувачем досліджень, які мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, свідчать про особистий внесок здобувача в науку та достатньо повно оприлюднені у наукових працях здобувача, за своєю актуальністю, науковою новизною отриманих результатів, теоретичним і практичним значенням. Дисертація відповідає спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) та вимогам до оформлення дисертацій, порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженими Наказом МОН України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019), постановою КМ України від 12.01.2022 № 44 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України №759 від 31.05.2019), постановою КМ України від 12.01.2022 №44 «Про затвердження порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ України №341 від 21.03.2022 року), а її автор – Могильна Юлія Іванівна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії PhD галузі знань 01 Освіта/Педагогіка зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Науковий керівник: член-кореспондент НАПН України,
доктор педагогічних наук, професор,
ректор Харківського національного педагогічного
університету імені Г.С. Сковороди

Юрій БОЙЧУК

Підпис: *Юрій Бойчук*
Засвідчується згідно загальної практики